

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.

Τόμος Γ'.
ΑΡΙΘΜ. 3 (51).

Συνδρομή, αρχομένη από 1. Ιανουαρίου και 1. Ιουλίου εκάστου έτους, εκάμηνος μόνον
και προπληρωτέα: Πανταχού φράγκ. γρ. 10 ή μάκρ. 8.

ΕΤΟΣ Γ'.
τῆ 1/18. Φεβρουαρίου 1887.

Η ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΕΜΠΟΡΟΣ.

(τέλος.)

Κατά την αὐτὴν περίπου ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐν Φλωρεντία ἀνεγεννᾶτο ἡ καθόλου τέχνη, ὑπέστη καὶ ἐν Φλανδρίᾳ ἡ ζωγραφικὴ ριζικὴν μεταρρυθμίσειν. Καὶ ἐνταῦθα εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐπρωταγωνίστησαν αἱ μεγάλαι τῆς χώρας ἐμπορικαὶ πόλεις. Πολλὰκις ἐρρέθη καὶ ἡμεῖς τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα τὰ μέγιστα ἐπέδρασεν ἐπὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν περὶ τέχνης νεωτέρων θεωριῶν. Ὅσα γένη ἀνθρώπων ἔχουσι τὴν αὐτάρκειαν νὰ ζῶσι περιορισμένα κατ' οἶκον, πολὺ εὐκόλως περιπίπτουσι καὶ προσκολλῶνται εἰς ἕξεις παλαιὰς χωρὶς νὰ ἐκδηλώσιν ἐπιθυμίαν πρὸς νέους τύπους. Ὅστις ὅμως εἶνε συνειδημένος εἰς μακρὰς περιηγήσεις νὰ ἐξετάζη τοὺς ξένους λαοὺς καὶ τὰς χώρας διὰ βλέμματος, ἐπιδιώκοντας πανταχοῦ τὸ κέρδος καὶ τὸ συμφέρον, ἀποκτᾷ ἀνεκτίμητον πείραν περὶ τὴν παρατήρησιν καὶ καταλαμβάνεται ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν πραγματικότητά τῆς φύσεως μετὰ τῶν πολλαπλῶν τῆς θεληγῆτρων. Εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ἀγορὰς τῶν πόλεων τῆς Φλανδρίας συνηντῶντο ποικίλως ἐνδεδυμένοι καὶ διάφορον ἔχοντες φυσιογνωμίαν οἱ ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν λαῶν τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς, Ἄγγλοι καὶ Σκανδιναβοί, Γάλλοι καὶ Ἰσπανοί, Ἰταλοὶ καὶ Ἀνατολίται μετὰ τὰ ποικιλόστικτα καὶ βαρύτερά τινων ἱμάτια. Ὁ ἐκ τῆς ἐμπορικῆς δὲ ταύτης κινήσεως ἐπισωρευθεὶς εἰς τὴν

χώραν πλοῦτος ἔδωκε τὴν πρώτην ὠθησιν πρὸς ἀναγέννησιν τῆς καλλιτεχνίας.

Τὸ αὐτὸ συνέβη κατόπιν καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου ἡ τέχνη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔφερε κοσμικὸν χαρακτῆρα καὶ προῆλθεν ἐκ τῶν μέσων τάξεων τοῦ λαοῦ. Δὲν δυνάμεθα οὔτε θέλομεν νὰ ἐξετάσωμεν ἐκτενέστερον τὴν πορείαν, ἣν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἀναμορφώσεως καὶ κατόπιν ἔλαβεν ἐνταῦθα ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ζωγραφικῆς, διότι φοβούμεθα μὴ ἐκταθῶμεν πέρα τοῦ θέοντος καί, ἀντὶ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν φίλον ἀναγνώστην,

παρασύρωμεν αὐτὸν ἄκοντα εἰς λαβύρινθον ἀδιέξοδον. Διότι κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ ἔδω μὲν βλέπει τοὺς Γάλλους ὑπὸ τῶν ἐνδόξων βασιλεῶν τῶν νὰ ἔχουσι τέχνην καθαρῶς βασιλικὴν, θεραπευτικὴν τῶν αὐλικῶν ὀργῶν καὶ τῆς συμπαραμορφοῦσιν ἀπολασίας, ἐκεῖ δὲ τὴν λαμπρὰν τῆς Ὀλλανδίας καλλιτεχνίαν, ὅπως ἀπέριττον καὶ αὐστηρῶς μιμουμένην τὴν φύσιν.

Διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν δὲ ὁ τότε κόσμος τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς παραλυσίας καὶ διαφθορᾶς, ἀπῆρτετο νὰ ἐπέλθῃ ἀνατροπὴ τις ἐκ βάρων, οἷαν ὑπέστη πραγματικῶς ἡ κοινωνία διὰ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἀποστροφὴν μὲν καὶ φρίκην αἰσθανόμεθα ἐπὶ τοῖς ἀνοσιουργήμασιν, ὅσα ἐτελέσθησαν διαρκούσης τῆς ἀναστατώσεως ἐκεῖ-

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΝΗΣ.

7.

Παρατηρήσωμεν ἤδη τὴν μεταβολήν, ἣτις ἐπῆλθεν εἰς τὰς σχέσεις τοῦ δημοσίου πρὸς τὴν μηχανικὴν ἐκτέλεσιν τῆς θανατικῆς ποινῆς.

Οὐδαμῶς ἀμφίβολον, ὅτι μήτηρ τῆς θανατικῆς ποινῆς εἶνε ἡ ἐκδίκησις. Τὸ ἔθος ὅπως οἱ οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς τοῦ δολοφονουμένου ἐκτελῶσι χρέη δημίου ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν συνείδησιν τοῦ δικαίου παρὰ τοῖς λαοῖς τῶν παλαιοτάτων χρόνων, πολὺ δὲ βραδύτερον ἠλλαξαν τὰ πράγματα καὶ ἐπῆλθεν ἡ ἀληθῶς μεγάλη πρόοδος, διὰ τῆς ἐπισήμου ἐφαρμογῆς τῆς θανατικῆς ποινῆς, νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ ἀπεριόριστος αὐτοδικαία καὶ ἀπολυταρχία τῶν γονέων καὶ νὰ περιορισθῇ ἡ ἀγριότης τῆς ἐκδικήσεως τοῦ αἵματος. Ἀνήθικον φαίνεται εἰς ἡμᾶς τὸ νὰ παρέχεται ἀνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἐνεκα φόνου χρηματικὴ ἀποζημίωσις εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ θύματος, ἐξ ἴσου δὲ βάρβαρον νομίζομεν καὶ τὸ ἔθιμον τοῦ νὰ δικάζωσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς οἱ ἀμέσως προσβαλλόμενοι καὶ νὰ ἐπιβάλλωσιν αὐθαίρετως εἰς τὸν ἔνοχον τῆς προσβολῆς τὴν μέγιστην τῶν τιμωριῶν. Ἐπὶ πολλῶν χρόνων οἱ Ἰουδαῖοι ἐλιθοβόλουσιν τοὺς εἰς θάνατον καταδικασμένους. Τὸ ἔργον τοῦ δημίου ἀνελάμβανεν ἅπας ὁ ἐξηρηθισμένος λαός. Ὅπως ἐλευθερία παρεῖχτο τοιουτοτρόπως εἰς τὰ θηριώδη ἔθνη τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν, ὡς συνέβαινε μάλιστα εἰς πολλοὺς τῶν ἀρχαίων λαῶν, ἡ ἐκτέλεσις μιᾶς τινος ποινῆς παρεχωρεῖτο εἰς ἐκείνους, οἵτινες αὐτεπαγγέλτως συνηθροῦζοντο ὅπως λιθοβολήσωσιν τὸν κακοῦργον! Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς θανατικῆς ποινῆς βάσιν εἶχε τὸ καθήκον ἢ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδικήσεως. Παρόμοιόν τι συνέβαινε καὶ παρὰ Ῥωμαίους. Διαρκούντων τῶν κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμῶν αὐτὸς ὁ λαὸς ἐφήρμοζεν ἐπὶ τῶν θυμάτων του τὰς φρικωδέστερας τῶν βασάνων, ἡ ἀπῆτει νὰ γίνωνται αὐταὶ τοῦλάχιστον ἐμπροσθέν του ἐν τοῖς Ἱπποδρομίαις, ὡς π. χ. καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ καὶ μελιχίου Μάρκου Αὐρηλίου συνέβη ἐν Σμύρῃ καὶ Λυών. Κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦ Διοκλητιανοῦ εἶχεν ἐπιτραπῆ εἰς τὸν ὄχλον τῆς Ἀλεξανδρείας νὰ βασανίζῃ κατ' ἀρέσκειαν τοὺς Χριστιανούς.

Εἰς ἐξαιρετικὰς μόνον περιπτώσεις ἀνελάμβανον κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους χρέη δημίου ἰδιώται. Κατὰ τὸν Μεσαίωνα εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης ἐπεκράτει τὸ ἔθιμον ἀλλοῦ μὲν ὁ νεώτατος τὴν ἡλικίαν σύζυγος, ἀλλοῦ δὲ ὁ νεώτατος δήμαρχος νὰ ἐκτελῇ τὸ ἔργον τοῦ δημίου. Τὰ δὲ βασανιστήρια καὶ οἱ ἀπαγχονισμοί, τοὺς ὁποίους ἀργότερον ἐν Ῥώμῃ ἀνέβαλλον μέχρι τῶν ἑορτῶν τῶν Ἀποκρῶν, ἐθεωροῦντο μᾶλλον ὡς δημοτικὴ πανηγυρίς, καθ' ἣν ἐξεδηλοῦντο πάντα τὰ θηριώδη τοῦ ὄχλου ἔθνη.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα δὲ τοῦτο διάφορα καὶ ἀντίθετα πρὸς ἀλληλα φαινόμενα μᾶς παρέχουσιν αἱ διάφοροι ἑποχαί, διότι πολὺ βεβαίως ἀπέχουσιν οἱ λιθοβολισμοὶ ἐκείνοι τῶν ἀρχαίων λαῶν ἀπὸ τοῦ ἐξῆς συμβάντος ἐν Φλωρεντία, τῷ 1830, ὅτε ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθῇ μία θανατικὴ καταδίκη. Πολλοὶ τῶν κατοίκων ἀπῆλθον αὐτῆς, αἱ ὁδοί, δὲ ὡν ἐμελλε νὰ διέλθῃ ἡ πομπή, ἦσαν ἐντελῶς ἔρημοι, τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰ καταστήματα ἐκλεισθήσαν, οἱ πόλιται συνῆλθον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ προσήχοντο ὑπὲρ τοῦ δυστυχῆ τοῦ νόμου θύματος, μόνον δὲ ὀλίγοι τινὲς θεαταὶ περιεκύκλουν τὸ ἱκρίωμα. Ὁ μέγας δούξ διηγούμενος τὸ περιστατικὸν τοῦτο εἶπεν πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα αὐτὸν περὶ τοῦτου, ὅτι ὁ λαὸς τῷ ἔδωκε διδακτικώτατον μάθημα, ὥστε νὰ μὴ ἐκτελεσθῇ εἰς τὸ ἐξῆς καμία

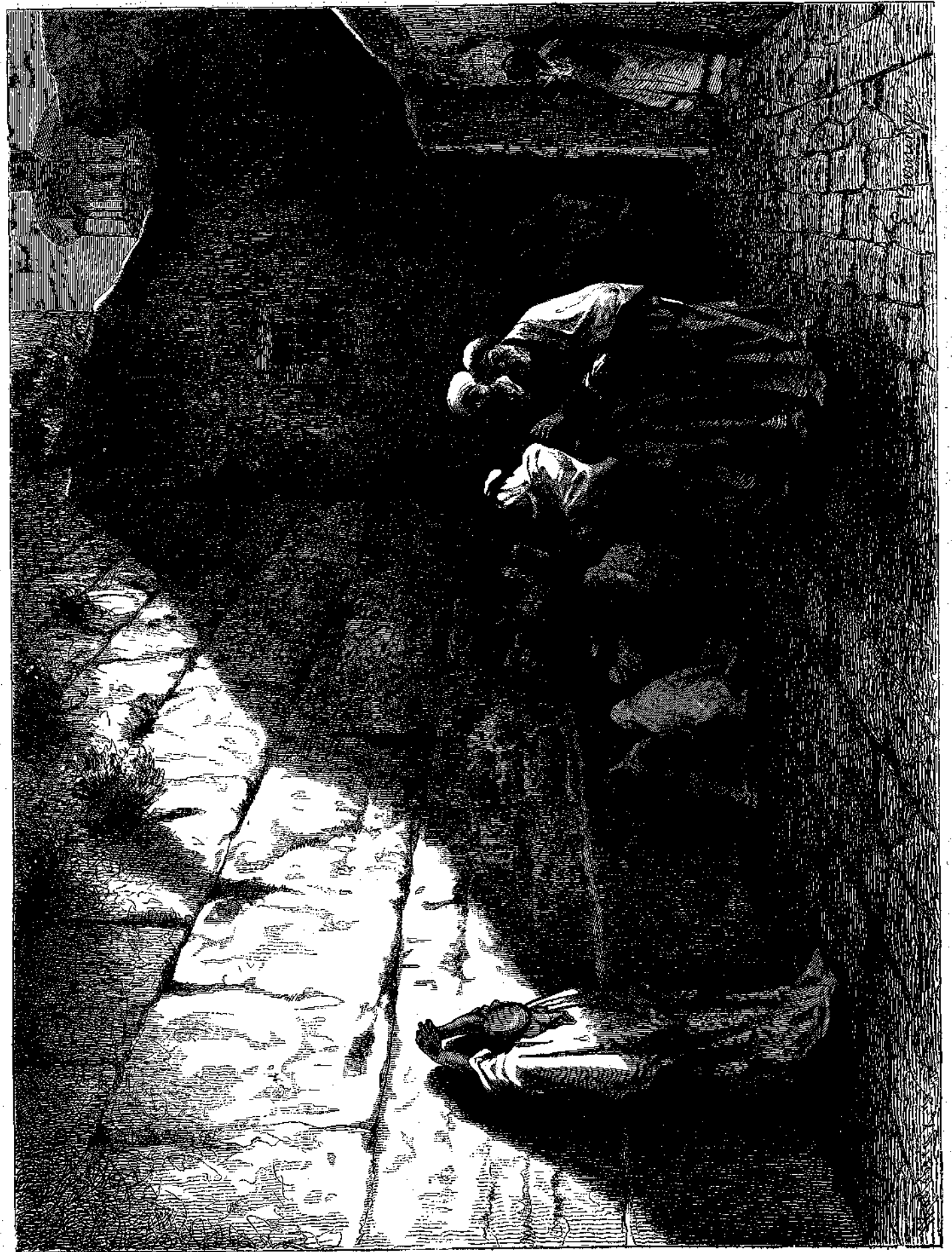
θανατικὴ καταδίκη. Καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκησιν τοῦ αἵματος μεγάλως ἐπροσδεύσαμεν σήμερον, ὅτε οἱ οἰκεῖοι τοῦ δολοφονουμένου, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὀλιγώτερον παντός ἄλλου ἐπιθυμοῦσι διὰ φόνου νὰ ἐκδικήσωσι τὸ θῦμα, ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ μάλιστα συμβαίνει πολλάκις πρῶτοι αὐτοὶ νὰ σποβάλλωσιν αἴτησιν χάριτος ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ εἰς θάνατον καταδικασθέντος φονέως.

Ὅποσον δὲ τὸ ἱκρίωμα ὁσημέραι παραγκωνίζεται, δεικνύει ἡ ἐξῆς εὐφυῆς περιγραφή τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ, ἀκριβῶς ἀνταποκρινομένη πρὸς τὰ πράγματα. Παρήγορον κατόρθωμα τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ θεωρεῖ τὸ ὅτι ἡ θανατικὴ ποινή, ἣτις ἄλλοτε ἐνόπιον τοῦ πλήθους ἐξετελείτο εἰς ὅλας τὰς πλατείας καὶ τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων διὰ τῶν πολλαπλῶν αὐτῆς συσκευῶν καὶ μηχανημάτων πρὸς βασανισμὸν τῶν ἀνθρώπων, σχεδὸν ἐξηφανίσθη καὶ ἐξωστρακίσθη καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς νομοθεσίας. Ἐξ ὅλων τούτων τῶν μηχανῶν ἐνυπελείφθη ἀκόμη ἐν τινι γωνίᾳ τῆς πλατείας Γρένε μία μόνον γυλλοτίνη, ἀναφανισμένη ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μετὰ μακρὰ δεικνύματα καὶ ἀπ' οὗ ἐκτελέσθη ταχέως τὸ ἔργον τῆς πάλιν ἐξαφανιζομένης ὡσανεὶ ἡσχύνετο διὰ τὸ ἀπάνθρωπον καὶ σκληρὸν τῆς καθήκον*).

Πολλὰ ἔτη ἔπρεπε νὰ παρέλθωσιν, ἕως οὗ τέλος ἐννοήσωσιν, ὅτι, ὡς εἶπε καὶ ὁ Αἰβίγγιστων († 1836), ἡ συνεχὴς ἐπανάληψις τοῦ θεάματος τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ καὶ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ ἐξαγριώνει τὸν ἄνθρωπον καὶ παράγει ἠθικὴν τῷ ὄντι ἐπιληψίαν, ἕως οὗ ἀντὶ τοῦ δημοσίου θανάτου ἐπινοήσωσι καὶ ἐφαρμόσωσι τὴν λεγομένην μυστικὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν. Ἐν ᾧ ἄλλοτε καὶ αὐτὸς ὁ θεώμενος ὄχλος συνειργάζετο καὶ συνεβοήθει ὁσάκις ἐπρόκειτο συναρᾶ τοῖς νόμοις νὰ καταστραφῇ μία ἀνθρωπίνη ὑπαρξίς, τὴν σήμερον ὁ λαὸς δὲν πρέπει νὰ παρίσταται θεατῆς τῆς τελευταίας πράξεως τῆς δίκης. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς δικαιοσύνης τοῦ 17^{ου} αἰῶνος οὐδέποτε ἠδύναντο νὰ φαντασθῶσι καὶ νὰ παραδεχθῶσιν, ὅτι ἡ θανατικὴ ποινή δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ δημοσίᾳ, τὸ ἐθεώρουν δὲ τότε ἀναγκαῖον, νὰ στέλλωσιν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἱκρίωμα ἐν συνοδίᾳ μαθητῶν, ἀδόντων ἐκκλησιαστικῶν ἄσματα, καὶ ἠλπίζον ἐκ τῆς ἀπαισίας ταύτης πράξεως εὐεργετικὴν παιδαγωγικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν πνευμάτων τοῦ πλήθους. Τὴν σήμερον οὐδεὶς πλέον ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἐξαχρειώσεως, ἣν ἐπιφέρουσιν εἰς τὰ ἦθη αἱ δημοσίαι ἐκτελούμεναι θανατικαὶ πράξεις, καὶ διὰ τοῦτο πρῶτον ἐν Ἀμερικῇ, ἔπειτα δὲ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ 1868 ἐν Ἀγγλίᾳ εἰσῆγαγον τὴν μυστικὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἐτράπησαν ἐπὶ τοῦ παρόντος μέσσην τινὰ ὁδόν, διότι τηροῦσι μυστικὴν τὴν προσεχῆ θανατικὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἀθορύβως πρῶταν τινὰ παραδίδουσι τὸν κατὰδικον εἰς τὴν λαμητόμον, χωρὶς νὰ ἐγερθῇ πάταγος καὶ νὰ προφθάσωσι νὰ συναθροισθῶσι περὶ αὐτὴν πολλοὶ περιεργοί.

Ὅσον καὶ ἂν πολλοὶ τῶν ὁπαδῶν καὶ τινες τῶν ἐναντιῶν τῆς θανατικῆς ποινῆς προτιμῶσι τὴν δημοσίαν θανατικὴν ἐκτέλεσιν τῆς μυστικῆς, δὲν πιστεύομεν ὅμως ὅτι θὰ ἐπέλθῃ ὡς πρὸς τοῦτο ἐπιστοχώρησις. Οἱ μεγάλοι γινώσται τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὡς ὁ Δίκενς, ὁ Τουργένιεφ καὶ ὁ Ἀουερβαχ, περιγράφοντες τοιαύτας θανατικὰς ἐκτελέσεις, ἐπιβεβαιοῦσι τὴν γνώμην, ὅτι ὁ ἀποκλεισμός τοῦ δημοσίου ἀπ' αὐτῶν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς βελτίωσις καὶ πρόοδος τῆς σημερινῆς ποινολογίας.

* Παναγία τῶν Παρισίων. 1, 72-73.

ΙΟΥΔΑΙΟΙ ΘΡΗΝΟΥΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΕΠΙΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.
Εἰκὼν τοῦ Ε. Βέρνγκερ.

προσῆλθεν ὁ ὑπάλληλος καὶ τον παρακάλεσε νὰ σωπῆσθαι διὰ νὰ μὴν ἐξυπνήσουν αἱ κοιμώμεναι εἰκόνες. Αἴφνης ὁμοῦ εἶδεν ἐν τινὶ γωνίᾳ νὰ κρέμαται τὸ μικρὸν ἐκεῖνο εἰκόνημα, ἀλλ' ὄχι ὡς προτομὴ πλέον, ἀλλ' εἰς φυσικὸν ἀνάστημα· ἡ εἰκὼν ἔνευε πρὸς αὐτὸν μὲ πανοῦργα βλέμματα καὶ ἐξῆλθε ζωντανὴ ἀπὸ τοῦ πλαισίου καὶ ἐνηγκαλίσθη τὸν ταλαίπωρον· ἡσθάνθη θερμίτατον καὶ παρατεταμένον ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ φίλημα.

Καθὼς συμβαίνει συνηθέστατα εἰς τοὺς ὄνειρευομένους, καὶ πιστεύουσιν οὗτοι ὅτι εἶνε ἐξυπνοὶ, καὶ διαρκοῦντος ἔτι τοῦ ὄνειρου λέγουσι πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι ὄνειρεύονται, τὸ αὐτὸ συνέβη τὰρα καὶ εἰς τὸν Φρέβεν. Ἐνόμισεν, ὅτι ἐξύπνησε τὰρα ἐκ τοῦ φίληματος καὶ ὅτι ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς του καὶ ὅτι εἶδε πρὸς αὐτὸν ἐπικεκλιμένον ἐν θαλαρῶν καὶ ροδαλὸν πρόσωπον, τὸ ὅποιον τῷ ἐφάνη γνωστὸν τὰρα. Ἐκ τῆς ἡδονικῆς δὲ ἀπὸ τῶν χειλέων ἐκείνων πνοῆς, τὴν ὅποιαν ἀπεμύζησε διὰ τοῦ φίληματος, ἀπεκοιμήθη κλείσας πάλιν τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἄλλ' εὐθὺς μετὰ τοῦτο ἤκουσεν ἐλαφρὸν ψιθυρὸν καὶ ἤνοιξε πάλιν τὰ ὄμματα καὶ τότε εἶδεν ἐν ἀνθρώπινον ἀνάστημα, ἐντὸς μαύρου ἐπανωφορίου καὶ ἑνα μαύρον μικρὸν ἄλλον καὶ ἑνα πράσινον πέπλον, καὶ ἔφραγε καὶ ὅταν παρέκαμψεν ὀλίγον ἀπωτέρω μίαν γωνίαν ἐστράφη καὶ πάλιν πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον· ἀνεγνώρισε τοὺς χαρακτῆρας τοῦ κοραΐου, τὸ ὅποιον καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν μάλιστα εἶχε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ μικρὸν προσώπειον. „Ἀχ! πάλιν εἶνε ὄνειρον!“ εἶπε μειδιῶν κατ' ἑαυτὸν καὶ δοκιμάζων πάλιν νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἄλλ' αὐτὸ τὸ φυσικὸν τῆς ἐγγρηγόρευσης αἰσθημα καὶ ὁ ψιθυρισμὸς τοῦ ἀνέμου μεταξὺ τῶν φύλλων τῆς ἀναδενδράδος καὶ ὁ πάταγος τοῦ ἀναβρύοντος διὰ τοῦ πίδακος ὕδατος ἦσαν εὐκρινέστατα μαρτύρια τῆς πραγματικότητος, αἵτινα τὸν κατέστησαν μετ' ὀλίγον ζωντὸν καὶ ἀπεκύλισαν ἀπὸ τῶν βλεφάρων του τὸν ὕπνον.

Ἡ πλήρης ζωηρότης καὶ παράδοξος τοῦ ὄνειρου εἰκῶν ἴστατο ἀκόμη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του· ἐβλεπε πρὸς τὴν γωνίαν, ὅθεν ἐξηφανίσθη ἀπελθοῦσα· ἐβλεπε τὴν θέσιν, ὅπου ἔστη καὶ ἐπέκλινε πρὸς αὐτὸν καὶ ἐνόμιζεν ὅτι αἰσθάνεται ἔτι ἐπὶ τῶν χειλέων του τὸ φίλημα τῆς κόρης. „Ἔως ἐδῶ κατίντησε λοιπὸν τὸ πάθος μου“, εἶπε κατ' ἑαυτὸν ἐπτοημένος, „νὰ ὄνειρεύωμαι μὲ ἀνοικτούς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ ζητῶ τὰ ἴχνη ἐνός φαντάσματος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ φίλου μου· θὰ ἦνε θαῦμα βέβαια εἰάν δὲν τρελαθῶ. Τόσον ὁμοῦ καθαρὰ νὰ ὄνειρεύεται κανεὶς, αὐτὸ δὲν το ἐπίστευα. Αὐτὸ εἶνε μία ἐγκαφαλικὴ ἀσθένεια, εἶνε πυρετὸς τῆς φαντασίας καὶ ἄλλο τίποτε πλέον δὲν μένει παρὰ νὰ θέλω νὰ εἶρω τὰ ἴχνη τῶν βημάτων ἐνός φαντάσματος· διότι βέβαια αὐτὰ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν, ἐδῶ ἐπὶ τῆς ἄμμου, δὲν εἶνε βέβαια ἰδικά μου.“ — Κατόπιν ἔρριψε τὰ βλέμματά του ἐπὶ τοῦ θρανίου, ὅπου ἐκείτο προηγουμένως, καὶ ἐπ' αὐτοῦ εἶδε ἑνα κύλινδρον εὐμορφα τυλιγμένου χάρτου καὶ τὸν ἐπῆρε. Ἐπιγραφὴν δὲν εἶχε κατ' ἀρχὰς ἐδίστασεν ὀλίγον ἂν ἔπρεπε νὰ τὸν ἀνοίξῃ· ἐπιθυμῶν ὁμοῦ νὰ μάθῃ ποῖος ἠδύνατο νὰ γράφῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξετύλιξε τὸ χαρτίον καὶ ἔπεσε πρὸ αὐτοῦ εἰς δακτύλιος. Ἀνέλαβεν αὐτὸν καὶ διατρέξας τὴν ἐπιστολὴν ἀνέγνω τὰ ἑξῆς:

„Πολὺ συχνὰ εἶμαι πλησίον σου, σου τοῦ εὐγενοῦς σωτήρος μου καὶ εὐεργέτου. Σε περιβάλλω μὲ ἀπειρον ἔρωτα, τὸν ὅποιον ἐγέννησεν ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ὃν οὐδ' ὁ θάνατος θ' ἀπομαράνη. Ἐνωρίζω ὅτι ἡ γενναία καρδιά σου πάλαι ἀκόμη δι' ἐμέ, γνωρίζω, ὅτι χάριν ἐμοῦ διέτρεξας χώρας,

διὰ νὰ μὲ ζητήσης, διὰ νὰ μ' εἶρης. Μάτην ὁμοῦ κοπιᾶς, πρέπει νὰ λησμονήσης ἐν τόσον ἀτυχῆς, ὡς ἐμὲ πλάσμα. Καὶ τί με θέλεις τὰρα; Ἄν καὶ ἡ μεγίστη μου εὐτυχία ἐγκρατεῖ εἰς τὴν ἰδέαν ν' ἀνήκω διὰ παντὸς εἰς Σε, αὐτὸ ὁμοῦ δὲν ἔμπορεῖ ποτὲ πλέον νὰ γένη. „Διὰ παντὸς ὕψαινε!“ Σοὶ εἶπα τότε, καὶ διὰ παντὸς Σε ἀγαπῶ καὶ θὰ Σ' ἀγαπῶ, ἀλλὰ ἡ μάρα θέλει νὰ ζήσωμεν μακρὰν ἀλλήλων, καὶ ὄχι εἰς τὸ πλευρὸν σου, ἀλλ' ἴσως μόνον ἐν τῇ μνήμῃ σου νὰ μένη

ἡ

Ἐπαῖτις τῆς Γεφύρας τῶν Τεχνῶν.“

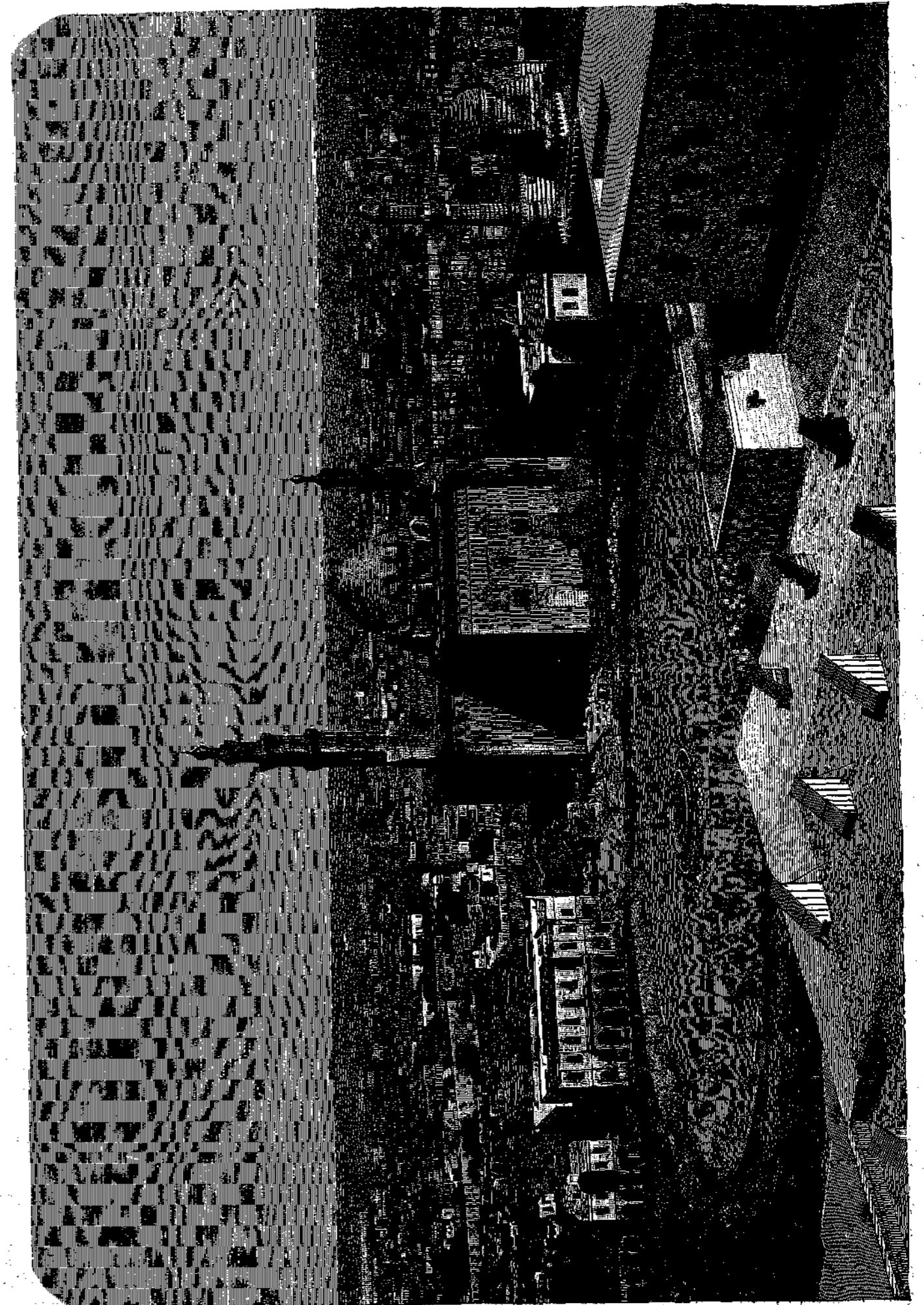
Ὁ Φρέβεν ἤρχισε πάλιν νὰ νομίζῃ, ὅτι διατελεῖ ἔτι ἐν ὄνειρῳ· εἶδε περὶ ἑαυτὸν μετὰ δυσπιστίας, συλλογιζόμενος μήπως τόσον τὸν ἀπεπλάνησεν ἡ φαντασία του ἢ ζῆ ὄνειροῦ ῥαῖδη πράγματι βίον· ἀλλὰ πάντα τὰ περὶ αὐτὸν, ἡ ἀναδενδράς, τὰ θρανία, τὰ δένδρα, μακρόθεν ἢ ἐπαυλῆς, τὰ πάντα ἦσαν ὅπως καὶ πρὶν, δὲν ὄνειρεύετο λοιπὸν, ἦτον ἐξυπνος. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ ἐπιστολὴ καὶ τὰ γραφόμενα ἦσαν πραγματικά, δὲν ἦσαν ἀποκύημα τῆς φαντασίας του. „Λέγεις, νὰ θέλῃς κανεὶς ν' ἀστειεῖθῃ μαζῇ μου;“ ἠρώτησε κατόπιν τὸν ἑαυτὸν του· „ὦ, βέβαια! αὐτὸ θὰ ἦνε! καὶ θὰ τὸ ἔκαμεν ἡ Ἰωσηφίνα καὶ θὰ ὑπεκρίθη ἡ ἰδία τὴν προσωποδοφῶρον.“ Ὅταν ὁμοῦ ἠθέλησε νὰ τυλίξῃ τὸ χαρτίον ἡσθάνθη διολισθαίνοντα πάλιν τῶν χειρῶν του τὸν δακτύλιον. Περιέργως τὸν ἐσῆκωσε, τὸν περιεργάσθη διὰ τῶν χειρῶν του καὶ αἰχρίασε. Αὐτὸ τοῦλάχιστον δὲν ἦτο καμμίαν ὀπτική ἀπάτη, ἦτον αὐτὸς ὁ δακτύλιος, τὸν ὅποιον ἐδώρησεν εἰς τὴν κόρη κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, ὅτε διὰ παντὸς ἀπεχωρίσθησαν.

Ὅσον καὶ ἂν παρεσύρθη νῦν, ὥστε νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς ὑπερφυσικὴν τινα ἐπέμβαση, ἐπὶ τοσοῦτον ἐγοητεύετο ὑπὸ τῆς ἰδέας, ὅτι ἔχει ἐπὶ τέλος ἐν γνωρίσμα τοῦ ἀγαπητοῦ ὄντος, τὸ ὅποιον δὲν εἶνε πλέον μακρὰν του. Καὶ χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἢ νὰ ἐνθυμηθῇ καν τὰς λέξεις τῆς ἐπιστολῆς ἀπεσκοράκισε πᾶσαν ἀμφιβολίαν, ἠγέρθη καὶ ἐξῆλθε δρομαίος ἀπὸ τῆς ἀναδενδράδος καὶ πρὸς πάσας τὰς διευθύνσεις ἐγύρισε τὰ βλέμματά του καὶ ὑπὸ πάντα τὰ θαυμάδια φυλλώματα ἐζήτηε τὸ ἐρωτικὸν του ἵνδαμα. Ἄλλ' αἱ ἐρευνᾶί του εἰς οὐδὲν ἀπέληξαν· ἠρώτησε τοὺς ἐργάτας ἐν τῷ κήπῳ, τοὺς ὑπηρέτας ἐν τῇ ἐπαύλει, ἂν εἶδον ἐδῶ ἢ ἐκεῖ καμμίαν ξένην κυρίαν. Κανεὶς δὲν εἶδε τίποτε.

Συγκεκριμένος καὶ ἀνίκανος πρὸς πᾶσαν περαιτέρω σκέψιν προσῆλθεν ἅμα προσκλήθει εἰς τὸ δαίπνον· μάτην ὁ Φάλδνερ ἠρώτα αὐτὸν ἐπανειλημένως διὰ τὴν φανεράν ταράχην του καὶ τὰ ἀπλανῆ του βλέμματα, εἰς μάτην τὸν ἠρώτησε καὶ ἡ Ἰωσηφίνα, μήπως ἀπὸ χυδῆς ἦτον ἀκόμη λυπημένος. „Κάτι μὲ συνέβη“, ἀπεκρίθη ὁ Φρέβεν, „καὶ ἠθελα ἰσχυρισθῆ ὅτι με συνέβη θαῦμα, ἂν ἀνέκαθεν δὲν ἦμην ἐχθρὸς πάσης δεισιδαιμονίας.“

XXIX.

Τὸ ἀλλόκοτον τοῦτο, περιστατικὸν καὶ αἱ λέξεις τοῦ ἐπιστολιδίου, ὑπερὶ χιλιάκις κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀνέγνω, κατέστησαν τὸν Φρέβεν σκυθρωπότατον. ἤρχισε νὰ σκέπτεται, ἂν πράγματι παρεμβαίνουσιν εἰς τὸν βίον τῶν θνητῶν ὑπερφυσικά ὄντα, καὶ ἐσκέπτετο τοιαῦτα αὐτὸς, ὅστις τοσάκις ἐχλεύασε τοὺς φαντασιοληκτοὺς γνωρίμους του, πιστεύοντας ἐνίοτε εἰς φαντάσματα καὶ οἰωνοὺς ὑπεργίλους καὶ δαίμονας προστάτας ὡς εἰς ἄρθρα πίστεως. Ποσάκις

ΣΥΡΜΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.

Ἐν ταῖς προηγηθεῖσιν ἡμῶν περὶ συρμῶν πληροφορίας ἐγράφομεν, ὅτι ἐν ταῖς ἐπισημοῖς συναναστροφαῖς καὶ ταῖς χοροῖς τοῦ χειμῶνος τούτου αἱ μὲν ἡλικιωμέναι κυρία ἐπεδίωξαν τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν λαμπρότητα ἐν ταῖς στολαῖς των, τοὐναντίον δὲ τὴν ἀπέριττον φιλοκαλίαν καὶ ἀπλότητα αἱ νεάνιδες. Συγχρόνως ὅμως παρατηρήθη, ὅτι καὶ αἱ ὑπερβάσαι τὸ ζεῖνθ τῆς ἡλικίας των καὶ αἱ εἰς ἄλλην τὴν ἀνδρότητα τοῦ νεανικῆς των ἔαρος εὐρισκόμεναι γυναῖκες ὡς ἐκ συμφώνου προσπαθοῦσι ν' ἀπλοποιήσασιν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερο τὸν συρμὸν εἰς τὰς ἐνδυμασίας τοῦ δρόμου καὶ τῶν περιπάτων. Ὡς καὶ ἐκ τῆς παρατεθειμένης ἡμῶν εἰκόνας φαίνεται ἡ νεώτερα τῶν γυναικῶν ιδιοτροπία. θέλει παντὶ τρόπῳ εἰς τοὺς ἡματισμούς κύριον προσόν νὰ δώσῃ τὴν ἀπλότητα καὶ ταύτην νὰ κομψοποιήσῃ καὶ νὰ ἐξωραίσῃ διὰ τῆς κομφοπρεπείας. Δὲν εἶνε δὲ καθόλου εὐκόλον νὸ συγγινευσθῆσιν ἀρμονικῶς αἱ δύο αὗται ιδιότητες. Ὅ,τι δὲ καὶ ἂν θέλωμεν, ὡς ἐνδερμοὶ καὶ εὐκρινεῖς πατριῶται, νὸ ἰσχυρισθῶμεν, πάλιν ὅμως τοῦτο δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν ἀναμφισβητήτων ἀλήθειαν, ὅτι ἐξ ἑλῶν τῶν γυναικῶν τοῦ κόσμου αἱ χαρίεσαι καὶ πονηραὶ Παρισιαναὶ ἠξιοῦνται καὶ κατορθοῦναι νὰ ἐνδύωνται εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις καὶ πρὸ πάντων ὅταν ἐξέρχωνται εἰς τὴν ἔδον μετὰ μεγάλης ἀπλότητος καὶ συγχρόνως μετ' ἀπαραμίλλου καλαισθησίας.

ἡματισμῶ. Χωρὶς ἀμφιβολίας δύναται τις βέβαια νὰ παραγνωρίσῃ τὴν ἐπιζήλον τοῦτο προσόν καὶ συγχύσῃ αὐτὸ μετὰ τῶν ἄλλων ἐκείνων ἐκκεντρικότητων καὶ παραδοξολογιῶν, ὡς κατ' ἡμέραν διδάσκουσι τὸ γαλλικὸν συρμικὰ φύλλα. Ἄλλ' ἂφ' ἑτέρου πάλιν εἶνε πασίγνωστον, ὅτι οἱ γάλλοι βιομήχανοι, οἱ ὅποιοι οὐχὶ σπανίως περισσότερο ἀποβλέπουσι πρὸς τὴν κατανάλωσιν τῶν συρμικῶν προϊόντων των, παρὰ πρὸς τὴν ἀληθῆ φιλοκαλίαν καὶ καλαισθησίαν, οὐ μικρὰν καὶ ἀσημαντοὺν ἐπιρροὴν ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῶν δημοσιογραφικῶν τούτων ὀργάνων τοῦ συρμου. Τούτο καλῶς γινώσκουσι αἱ φρόνιμοι Παρισιαναὶ καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶνε ἄπορον, ἐὰν αὐταὶ μὲν ἐλαχίστην κάμνουσι χρῆσιν τῶν ἐκκεντρικότητων τούτων, περιπίπτουσι δὲ εἰς τὴν συρμικὴν ἐνέδραν ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν αἱ ἀγνωστοὶ τὰ συρμικὰ καδεστῶτα καὶ αἱ ἀριστοκράτιδες τοῦ χρυσοῦ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις.

Οὐδεμία καλῶς μεμορφωμένη καὶ φρόνιμος κυρία δὲ ἔχῃ ποτὲ τὴν ἀξίωσιν διὰ τῆς ἐνδυμασίας τῆς νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειαν ἢ τὴν ἐπιληξίν τοῦ ἐν ταῖς ὁδοῖς δημοσίου. Καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον πάντοτε προσπαθεῖ νὰ ἐνδύεται κατὰ τοιοῦτόν τινα τρόπον, ὥστε νὰ μὴ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς σχόλια καὶ παρατηρήσεις περὶ αὐτῆς καὶ τῶν ἡματιῶν τῆς. Ἐπιζητεῖ δὲ μετὰ πάλλης ἐπιμελείας νὰ καταστήσῃ τὴν ἐν τῇ στολῇ τῆς ἀπλότητα ὅσον ἐνεσσι κομψὴν καὶ χαρίεσσαν, διότι πάντοτε προὑποθέτει ἔτι κατ' ὅδον μέλλει νὰ συναντήσῃ κυρίας ἀνηκούσας εἰς ἴσῃ πρὸς αὐτὴν κοινωνικὴν τάξιν.

Καὶ πρὸς τί ν' ἀρνηθῶμεν τοῦτο; Μὴ δὲν ἔχῃ ἕκαστον ἔθνος τὰς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ ἀρετάς; Καὶ δὲν ἀπεδείχθη μὴπως τοῦτο ἐπαρκῶς ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ ἑνὸς ἕκαστου λαοῦ; Ἰδιαίτερον δὲ προσόν καὶ φυσικὸν χάρισμα τῶν γυναικῶν τῆς γαλλικῆς πρωτεύουσας ἦτο καὶ εἶνε ἡ κλίσις καὶ τὸ διακριτικὸν πρὸς πᾶν τὸ χάρμεν καὶ κομφοπρεπὲς ἐν τῇ

Τὰ μᾶλλον πρόσφορα ὑφάσματα διὰ τοὺς ἡματισμούς τῶν περιπατούντων εἶνε τὰ μέλαν ἢ βαθύφαιον ἔχοντα τὸ χροῖμα.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Ν. Δ. εἰς Ταϊράνιον. Ἐχει καλῶς. — κ. Α. Ε. Β. εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν καὶ ἀπεστάλησαν. Ἐπίσης διεβεβήσαμεν καὶ τὰς αἰτηθείσας πληροφορίας. — κ. Ν. Ε. εἰς Παρισίους. Ἐλήφθησαν καὶ Σᾶς ἐνεγράψαμεν. Κατὰ τὰ ἄλλα ἐκφράζομεν ἡμῖν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μας. — κ. Β. Μ. εἰς Κάϊρον. Ἐσημειώσαμεν τὴν αἰτησίαν Σας. Τοὺς ἀριθμοὺς δὲ λάβετε μετ' ὀλίγον. — κ. Γ. Α. Α. εἰς Ἀρμυθίον. Σᾶς ἐγράψαμεν καὶ ἀναμένομεν τὰς ζητηθείσας πληροφορίας. Τὴν τελευταίαν ἐπιστολήν Σας ἐλάβομεν. — κ. Π. Φ. Ε. εἰς Ἀθήνας. Τὸ ὄπισθαιὸν, ἐλλιπὲς ὅμως, ἐλήφθη, ὥστε κατ' ἄνοιχον πλέον νὰ παραδώσῃτε τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὸ ὑποδειχθέν ἡμῖν πρόσωπον. — κ. Π. Σ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν, ὡς πρὸς τὰλλα δὲ δὲ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς ὁδηγίας Σας. Τὰ περικαλύμματα τοῦ Β', ἔτους δὲ ἦνε ἔτοιμα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐντὸς τῆς προσεχούσης ἑβδομάδος. — κ. Α. Μ. εἰς Ἀγγίλον. Ἐσημειώσαμεν, ἀλλὰ, ὡς καὶ ἄλλοτε Σᾶς ἐγράψαμεν, ὅ, πρὸς ἂν ἀπηυδυνήθη δὲν εἶνε ἡμέτερος ἐπιστάτης. Τοὺς νέους συνδρομητάς ἐνεγράψαμεν καὶ ἀπεστείλαμεν τὸ δέμα πρὸς ἡμᾶς. — κ. Α. Χ. Φ. εἰς Κων/πολιν. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν. Περιμένομεν καὶ νέας παραγγελίας. Λευκωσίαν. Ἐλάβομεν τὸν λογισμὸν Σας. Περὶ τῶν ἄλλων παραγγελιῶν Σας δὲ φροντισόμεν ἐν τῷ βραχέος. — κ. Γ. Δ. Χ. εἰς Βραΐλιαν. Ἀνομινομεν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὄσων ὑπόσχεσθε ἐν τῇ ἐπιστολῇ Σας. — κ. Μ. Μ. εἰς Μελιτόπολιν. Ἐλήφθησαν καὶ Σᾶς ἐκφράζομεν τὰς εὐχαριστίας μας. — κ. Β. καὶ Α. εἰς Θεσσαλονίκην. Θὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς νέας ὁδηγίας Σας. — κ. Κ. Ζ. εἰς Ἀδριανούπολιν. Συγγαίρομεν ἡμῖν ἀπὸ καρδίας. Ἐλάβομεν τὴν φωτογραφίαν καὶ Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ταχέαν ἀποστολήν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ἡ καλλιτεχνία καὶ ὁ ἔμπορος (τέλος). — Ἱστορία τῆς δανατικῆς ποινῆς (τέλος — κατὰ τὸν Brückner). — Ἡ ἐπίαιτος (Ἀτήγημα — συνέχεια). — Βιωτικὰ παραγγέλματα (συνέχεια). — Ἡ πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου μετὰ τριῶν εἰκόνων. — Πινακοθήκη, ἥτοι ἐπιμνηστικῶν τῶν εἰκόνων. — Πουάλα. (Δαπάναι καὶ δάνεια πρὸς τήρησιν τῆς εἰρήνης. — Τραγικὸν τέλος τῶν βίσεων ποιητῶν. — Τὸ αὐτοκράτορ. τυπογραφεῖον ἐν Βερολίῳ. — Τὰ οικονομικὰ τῆς Γαλλίας τῷ 1818. — Τὸ ἔθνος. — Θεωρητικὴ δύναμις τῶν ἐλλόβων. — Ἐπιστήμη καὶ καλλιτεχνία. (Χημικαὶ ἐταιρίαί. — Λόγος περὶ ἀκτινομηχανισμοῦ. — Ὁρακίνα χρωματῆ. — Νέον ἀγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ. — Εἰκόνων ἐκδοαὶ ἐν Βρυξέλλαις. — Τὸ ὑπεύθυνον τῶν δραματουργῶν. — Περὶ γεωγραφικῶν ἐταιριῶν. — Συρμικαὶ παρατηρήσεις (μετὰ εἰκόνας). — Μικρὰ Ἀλληλογραφία.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Χαρίλαος Τρικούπης (ἐν σελ. 33). — Ἰουδαῖοι θρηνοῦντες ἐπὶ τῶν ερειπίων τῆς Ἱερουσαλήμ. Εἰκὼν ὑπὸ Ἐ. Βέρνιγγερ (ἐν σελ. 37). — Τὸ Κάϊρον (ἐν σελ. 41). — Ἡ μεγάλη ἐπὶ τοῦ Νεῖλου γέφυρα (ἐν σελ. 44). — Οἱ τάφοι τῶν Καλιφῶν (ἐν σελ. 44).

Ἐκδότης Π. Α. ΖΥΓΟΥΡΗΣ.